

» calicem aquæ frigidæ uni ex minimis meis propter me,
 » non perdet mercedem suam¹. » Regnum cœlorum ve-
 nale proposuit, et pretium ejus calicem aquæ frigidæ esse
 voluit. Sed quando pauper est qui facit eleemosynas, tunc
 debent eleemosynæ ejus esse calix aquæ frigidæ. Qui plus
 habet, plus faciat. Vidua illa de duobus minutis fecit :
 Zacchæus dimidium rerum suarum dedit, et ad reddendas
 fraudes suas, aliud dimidium reservavit². Eleemosynæ
 illis prosunt, qui vitam mutaverunt. Das enim Christo
 egenti, ut peccata tua redimas præterita. Nam si ideo das,
 ut liceat tibi semper impune peccare; non Christum pas-
 cis, sed judicem corrumpere conaris. Ergo ad hoc facite
 eleemosynas, ut vestræ orationes exaudiantur, et adjuvet
 vos Deus ad vitam in melius commutandam. Et qui com-
 mutatis eandem vitam, in melius commutate, ut per
 eleemosynas et orationes deleantur mala vestra præterita,
 et futura bona veniant sempiterna.

¹ Matth. x, 42, et Marc. ix, 40. — ² Marc. xii, 42, et Luc. xix, 8.

SERMO XL¹.

De eodem loco Ecclesiastici v, 8. *Ne tardes converti ad
 Deum etc.* In eos qui conversionem de die in diem dif-
 ferunt, quorum alii male sperando, alii desperando
 pereunt.

I. FREQUENTER, fratres, cum Psalmista cantavimus :
 « Sustine Dominum, viriliter age, et confortetur cor
 » tuum, et sustine Dominum². » Quid est, « Sustine Domi-
 » num? » Ut tunc accipias, quando dabit; non tunc exigas,
 quando vis. Tempus dandi nondum est : sustinuit te, sus-
 tine illum. Quid est quod dixi, Sustinuit te, sustine illum?
 Si jam juste vivis, si jam ad illum conversus es, si tibi
 displicent facta tua præterita, si jam placuit tibi eligere
 vitam bonam novam; noli festinare exigere. Sustinuit te,
 ut mutares vitam malam : sustine illum, ut coronet vi-
 tam bonam. Nam si et ille non sustineret, non esset cui
 daret. Sustine ego, quia sustentatus es.

II. Tu vero qui non vis corrigi, o quisquis hic es qui
 adhuc non vis corrigi; quasi unus sit : magis dicere debui :
 Quicumque hic estis. Tu tamen qui hic es, qui non sta-
 tuisti corrigi : sic loquar quasi ad unum : Quisquis non vis
 corrigi, quid tibi promittis? Desperando peris, an spe-
 rando? Quisquis desperando peris, hoc dicis in animo tuo :
 Iniquitas mea super me est, in peccatis meis contabesco;
 quæ mihi spes est vivendi? Audi Prophetam dicentem :
 « Nolo mortem impii, tantum revertatur impius a via sua
 » pessima, et vivat³. » Qui sperando peris, hoc dicis in

¹ Alias 11 inter Homil. 50. — ² Psal. xxvi, 14. — ³ Ezech. xxxiii, 11.

animo tuo : Bonus est Deus , misericors est Deus , ignoscit omnia , non reddit mala pro malis. Audi Apostolum dicentem : « Ignoras quia patientia Dei ad pœnitentiam te » adducit ¹ ? »

III. Quid ergo restat ? Quia si obtinimus apud te aliquid , si intravit in cor quod dixi ; video quid mihi respondeas. Verum est , nec despero , ut desperando peream ; nec spero male , ut sperando peream. Non mihi dico : Iniquitas mea super me est , jam nullam spem habeo. Nec mihi illud dico , Bonus est Deus , nemini reddit mala. Nec illud dico , nec illud dico : premit me Propheta , premit me Apostolus. Et quid dicis ? Adhuc modicum tempus vivam quomodo volo. Isti sunt qui nos fatigant : plurimi sunt , molesti sunt. Adhuc modicum tempus vivam quomodo volo , postea quando me correxero , utique verum est quod dixit Propheta : « Nolo mortem impii , tantum re » vertatur impius a via sua pessima , et vivat. » Quando conversus fuero , delebit omnia mala mea : quare non addo aliquid voluptatibus meis , et vivo quantum volo , quomodo volo , postea me conversurus ad Deum ?

IV. Quare hoc dicis , frater ? Quare ? Quia promisit Deus indulgentiam , si me mutavero. Video , scio , promisit Deus indulgentiam ; per sanctum Prophetam hanc promittit , et per me minimum servum suum promittit : verum est quod promittit , hanc promisit per unicum Filium suum. Sed quid vis addere dies malos diebus malis ? Sufficiat diei malitia sua ². Malus dies hesternus , malus et hodiernus , malus et crastinus. An putas esse bonos dies , quando facis satis voluptatibus tuis , quando in luxuriis enutris cor tuum , quando insidiaris alienæ pudicitiae , quando fraude contristas proximum tuum , quando commendata negas , quando falsum pro nummo iuras ? Quando

¹ Rom. II, 4. — ² Matth. VI, 34.

exhibes tibi bonum prandium , ideo putas quia bonum diem ducis ? Unde fieri potest ut dies bonus sit , cum malus sit homo ? Malos dies vis addere malis diebus ?

V. Rogo , aliquantum , inquit , dimittatur mihi. Quare ? Quia promisit mihi Deus indulgentiam. Sed crastino die te victurum nemo tibi promisit. Aut lege mihi , quomodo legis Prophetam , Evangelium , Apostolum , quia cum te converteris , delet Deus omnes iniquitates tuas : lege mihi , ubi tibi promissus est crastinus dies , et vive crastino die male. Quanquam , frater meus , non tibi hoc debui dicere. Longa erit forte vita tua : si longa erit , bona sit. Quare vis habere longam vitam et malam ? Aut longa non erit ; et illa longa debet te delectare , quæ non habet finem : aut longa erit ; et quid mali erit , quia diu bene vixisti ? Tu male vis diu vivere , bene non vis ? Et tamen crastinum diem nemo tibi promisit. Corrige te , audi Scripturam : « Ne tardes converti ad Deum ¹. » Verba ista mea non sunt : sed et mea sunt. Si amo , mea sunt : amate , et vestra sunt. Sermo iste quem modo dico , Scripturæ sanctæ est : si contemnis illum , adversarius tuus est. Sed audi Dominum dicentem : « Concorda cum adversario » tuo cito ². » Audiant omnes , verba recito Scripturæ divinæ. O male dilator , o crastini male appetitor , audi Dominum dicentem , audi Scripturam sanctam prædicentem. De isto loco speculator sum. « Ne tardes » converti ad Deum , neque differas de die in diem. » Vide si non vidit illos , vide si non inspexit illos qui dicunt : Crastino bene vivo , hodie male vivam. Et cum cras venerit , hoc dicturus es. « Ne tardes converti ad Deum , » neque differas de die in diem. Subito enim veniet ira » ejus , et in tempore vindictæ disperdet te ³. » Numquid ego hoc scripsi ? Numquid ego delere illud possum ? Si

¹ Eccli. V, 8. — ² Matth. V, 25. — ³ Eccli. V, 9.

delevero, timeo deleri. Tacere illud possum : timeo tacere. Prædicare cogor : territus terreo. Timete mecum, ut gaudeatis mecum. « Ne tardes converti ad Deum. » Domine, vide quia dico : Domine, scis, quia terruisti me. cum tuus Propheta legeretur. Domine, nosti in illa cathedra timorem meum, cum tuus Propheta legeretur. Ecce dico, « Ne » tardes converti ad Deum, neque differas de die in diem. » Subito enim veniet ira ejus, et in tempore vindictæ » disperdet te. » Sed nolo perdat te.

VI. Nolo mihi dicas : Perire volo : quia ego nolo. Melius est ergo, nolo meum, quam volo tuum. Si lethargicus pater tuus ægrotaret inter manus tuas, et tu adesses juvenis ægrotanti seni, et diceret medicus : Periclitatur pater tuus; somnus iste gravedo est quædam lethalis; observa eum, noli eum permitttere dormire; si videris eum dormire, excita eum; si parum est excitare, vellica; si et hoc parum, stimula eum, ne moriatur pater tuus : adesses juvenis seni onerosus. Ille in dulcem morbum resolutus iret, oculos gravedine illa premente clauderet, tu contra clamares patri : Noli dormire. At ille, Dimitte me, dormire volo. Et tu, Sed medicus dixit : Si voluerit dormire, non dormiat. At ille, Rogo, dimitte me, mori volo. Sed ego nolo, dicit filius patri. Cui? Utique optanti se mori. Et tamen vis differre mortem patris tui, et aliquando diutius vivere cum morituro sene patre tuo. Dominus tibi clamat : Noli dormire, ne in æternum dormias : evigila, ut mecum vivas, et patrem habeas quem non efferas. Audis, et surdus es.

VII. Quid ego feci speculator? liber sum, non vos gravo. Sciô dicturos quosdam : Quid nobis voluit dicere? Terruit, gravavit nos, reos nos fecit. Imo a reatu volui liberare. Fœdum est, turpe est : nolo dicere malum, nolo dicere periculosum, nolo dicere exitiosum; turpe est ut vos fal-

lam, si Deus me non fallit. Dominus mortem minatur impiis, nequissimis, fraudatoribus, sceleratis, adulteris, voluptatum inquisitoribus, suis contemptoribus, de temporibus murmurantibus et mores suos non mutantibus : Dominus illis mortem minatur, gehennas minatur, interitum sempiternum minatur. Quid volunt, ut ego promittam quod ille non promittit? Ecce dat tibi securitatem procurator : quid tibi prodest, si paterfamilias non acceptet? Procurator sum, servus sum : vis dicam tibi : Vive quomodo vis, Dominus te non perdet? Securitatem tibi procurator dedit : nihil valet securitas procuratoris. Utinam Dominus tibi daret, et ego te sollicitum facerem. Domini enim securitas valet, etiam si nolim. Mea vero nihil valet, si ille noluerit. Quæ est autem securitas, fratres, vel mea vel vestra, nisi ut Domini jussa intente et diligenter audiamus, et promissa fideliter expectemus? In his fatigamur, quia homines sumus : ipsius adjutorium imploremus; ad illum ingemiscamus. Preces nostræ non sint pro rebus sæcularibus prætereuntibus, transitoriis, et vice vaporis evanescentibus : sed sint preces nostræ pro ipsa implenda justitia, et sanctificatione pro nomine Dei : non pro vincendo vicino, sed pro vincenda libidine : non pro sananda carne, sed pro domanda avaritia. Hinc sint preces nostræ : intus nos adjuvent luctantes, ut coronent vincentes.

SERMO XLI¹.

De eo quod scriptum est Ecclesiastici xxii : *Fidem posside cum primo in paupertate ipsius, ut et bonis ejus perfruaris.*

I. CUM divinæ Scripturæ legerentur, de quarum sententiis omnibus nunc loqui non valemus, animadverti unam sententiam, verborum numero brevissimam, pondere autem sensus amplissimam, unde elegi, adjuvante Domino, huic tantæ expectationi Charitatis Vestræ, pro virium nostrarum mediocritate servire, et ministrare vobis de cellario Dominico, unde et ego vobiscum vivo. Hæc ergo sententia est, de qua loquor : « Fidem posside cum » proximo in paupertate ipsius, ut et bonis ejus perfruaris². » Accipiamus hanc primum ut videtur sonare simpliciter, ut eam possunt intelligere omnes, etiam qui nulla Scripturarum divinarum secretiora rimantur. « Fidem, inquit, posside cum proximo in paupertate ipsius, » ut et bonis ejus perfruaris. » Verum est, inquit, qui simpliciter audivit : quando amicus pauper est, non ei frangenda est fides; permanendum cum illo est, nec mutanda amicitia, facultate mutata; sed servanda fides, voluntate firmata. Amicus enim meus, si cum dives esset, amicus fuit; cum pauper est, amicus non est; non ipse mihi amicus, sed aurum ejus fuit. Si autem amicus meus ipse homo fuit; et manente auro, et recedente auro, ipse est qui fuit : quare ergo modo non sit amicus, qui etsi per-

¹ Alias 11, ex Sirmondianis. — ² Eccli. xxii, 28.

didit thesaurum, non perdidit animum? Equum si emerem, de tractis ornamentis et strato, nudum forte non despicerem; et amicus mihi vestitus placuit, expoliatus displicet? Bene ergo præcipit Scriptura divina salubriter omnino et accommodatissime moribus hominum, « Fidem posside cum proximo tuo in paupertate » ipsius. »

II. « Ut et bonis ejus perfruaris. » Quid ergo, accedentes ad posteriorem partem hujus sententiæ, talem cogitationem habebimus de amico, ut dicamus nobis : Manendum est cum illo et servanda illi fides est in paupertate ejus, ut et bonis ejus perfruaris? Erit enim dives qui modo pauper est, et non te admittet ad divitias suas, cujus paupertatem superbus antea fastidisti. Posside ergo cum illo fidem, etiam cum pauper est, ut et bonis ejus perfruaris, quando illi accesserunt divitiæ, et cum illo gaudeas in eis. Posside cum illo fidem : pauper est, sed magnam possessionem habet fidem. Qui parabas cum illo et volebas possidere terram, si haberet terram, quam possideretis simul, quanto firmiter cum illo possides fidem? Talis est enim forte amicus tuus, ut ei possit aliquis improbus auferre possessionem : numquid poterit auferre fidem? Quid est ergo, « Ut et bonis ejus perfruaris? » Utique quia ex paupere poterit fieri dives, et perfrueris divitiis ejus, quia ejus paupertatem non aspernatus es.

III. Prior quidem pars sententiæ hujus, secundum istum intellectum popularem, placet mihi : posterior tamen, fateor, offendit me. Si enim propterea manes cum amico in paupertate ejus ut quando dives fuerit, perfruaris divitiis ejus; adhuc non amicum, sed aliud aliquid amas in amico. Fides et spes duæ amicæ bonæ sunt et major his charitas. « Manent, inquit Apostolus, tria » hæc, fides, spes et charitas; major autem horum est

» charitas. Sectamini charitatem ¹. » Interrogo ergo amicum de amico. Dic mihi, obsecro te : Fidem possides cum isto in paupertate ejus? Fidem possides cum isto in paupertate ejus? Plane, inquit : audivi enim hoc in sacra Scriptura, et commendavi cordi meo, et in memoria mea reposui : libens recolo, libentius facio. Audivi enim sanctum verbum : « Fidem posside cum proximo in paupertate ipsius. » Et ego : Quare hoc facis? an propter illud quod sequitur, « Ut et bonis ejus perfruaris? » Quid ergo expectas? Ut quando, inquit, dives fuerit, et bona accesserint, admittat me ad bona sua, quia non fastidivi mala ipsius. Patere ergo adhuc me paululum interrogantem. Quid si iste, cum quo paupere possides fidem, nunquam erit dives? quid si pauper futurus est usque ad mortem? Perit fides, quia decepta est spes? Quia non poteris aurum possidere cum divite, poenitebit te fidem possedissem cum paupere? Si sapit humanum, imo si sapit verum, hac interrogatione turbabitur, et dicet mihi : Verum dicis. Bona res est, fidem possidere cum proximo; sed si dicas : Spe possidetur fides cum proximo paupere, ut ad ejus divitias perveniamus, ut in eis cum illo communionem habeamus ; sine dubio cum mortuus fuerit iste pauper, non accedentibus quæ sperabantur divitiis, totius illius boni poenitebit nos, quod bene mulsimus, male fundemus. Vides ergo altius esse istam sententiam perscrutandam, non quomodo vulgariter intelligi potest, sed quomodo divina auctoritate condita est, ad aliquid magnum insinuandum, præcipiendum, imperandum nobis, ubi spes nostra non fallatur, ne poeniteat fidem possedissem. Ad sententiam nostram non poteris sic pervenire.

IV. Ergo attende illum pauperem Lazarum jacentem

¹ 1 Cor. xiii, 13, et xiv, 1.

ante januam divitis. Pauper iste miserabiliter fuit infirmus : nec saltem ipsius tenebat sanitatem corporis, quod est patrimonium pauperi. Ulcerosus etiam fuit, canes lingebant ulcera ejus. Erat autem in illa domo dives, qui induebatur purpura et bysso, et epulabatur quotidie splendide, et nolebat fidem possidere cum paupere. Merito Dominus Jesus, fidei amator et dator, plus attendit ipsam fidem in paupere, quam aurum et delicias in divite : plus attendit pauperis possessionem, quam divitis elationem. Nam ideo pauperem illum nominavit ; illius autem nomen esse tacendum judicavit. « Erat, inquit, dives » quidam, qui induebatur purpura et bysso, et epulabatur quotidie splendide: pauper autem quidam nomine Lazarus¹. » Nonne videtur vobis de libro recitasse, ubi nomen pauperis scriptum invenit, divitis non invenit? Liber enim ille vivorum erat atque justorum, non superborum et iniquorum. Nominabatur dives ille ab hominibus, pauper tacebatur : contra Dominus pauperem nominavit, divitem tacuit. Noluit ergo fidem possidere cum paupere dives ille. Mortui sunt ambo. « Contigit mori inopem illum, et au- » ferri ab Angelis in sinum Abraham. Mortuus est dives, » et sepultus ; (nam fortasse ille nec sepultus est) : et » cum apud inferos, ut legimus, in tormentis esset, » levavit oculos suos a longe, et vidit pauperem in sinu » Abraham, quem contempsit ante januam suam. » Non cum illo potuit habere communem requiem, cum quo fidem noluit habere communem. « Pater, inquit, Abraham, mitte » Lazarum, ut intingat digitum suum in aquam, et stillet » in linguam meam; quia crucior in hac flamma. » Responsum est, « Memento, fili, quia percepisti bona tua in vita » tua, Lazarus autem mala : nunc ergo hic requiescit, tu » vero torqueris. Et super hæc omnia, chaos magnum est

¹ Luc. xvi, 19, etc.

» inter nos et vos, nec a nobis quisquam ad vos transire potest, nec a vobis ad nos transmeare. » Vidit sibi ille negatam misericordiam, quia ipsam negaverat. Vidit quod verum esset « Judicium sine misericordia illi qui » non fecerit misericordiam¹. » Et qui noluit suo tempore pauperis misereri, fratrum suorum sero misertus est. « Mitte ergo, inquit, Lazarum; habeo ibi quinque fratres, » dicat eis quid hic agitur, ne et ipsi veniant in hunc » locum tormentorum. » Et contra hoc responsum est: « Si » nolunt venire in hunc locum tormentorum, habent » Moysen et Prophetas, ipsos audiant. » Ille qui solebat irridere Prophetas, simul utique cum fratribus suis: credo enim, imo non dubito, quia cum ipsis fratribus suis loquens de Prophetis monentibus bona, prohibentibus mala, terrentibus de tormentis futuris et futura præmia promittentibus, irridebat hæc omnia, dicens cum fratribus suis: Quæ vita post mortem? quæ memoria putredinis? qui sensus cineris? Omnes illuc feruntur, et sepeliuntur; quis inde reversus auditus est? Recolens hæc verba sua, propterea volebat Lazarum redire ad fratres suos, ut jam non dicerent: Quis inde reversus est? Et ad hoc apte digneque responsum est. Videtur enim fuisse iste Judæus, et propterea dixisse, « Pater Abraham. » Ergo optime et congruenter responsum est: « Si Moysen et Prophetas non audiunt, nec si quis a » mortuis surrexerit, persuadebuntur. » Impletum est in Judæis, quia Moysen et Prophetas non audierunt, nec Christo resurgenti crediderunt. Nonne hoc illis ante prædixerat: « Si crederetis Moysi, crederetis et mihi². »

V. Remansit ergo ille dives sine adiutorio, finitis deliciis temporalibus, in pœnis æternis. Non fecit justa, auditiv digna. « Memento quia percepisti bona tua in vita tua. » Hæc

¹ Jacob. II, 13. — ² Joan. V, 46.

ergo vita, quam vides, non est tua. « Percepisti bona tua. » Hæc ergo quæ de longinquo suspiras desiderans, non sunt tua. Ubi sunt verba divitum, et divitibus adulantium, quando vident aliquem deliciis temporalibus affluentem, abundantem in terra, terram rapientem et exaggerantem, et trahentem ad se plumbum cum quo demergatur? Grande enim pondus illum divitem ad inferna perduxit, et sarcina gravis usque ad ima depressit. Non enim audierat: « Venite ad me qui laboratis, et onerati estis. » Jugum meum lene est, et sarcina mea levis est¹. » Sarcina Christi pennæ sunt. His pennis ille pauper in sinum Abrahamæ volavit. Dives ergo hoc audire noluit. Adulantium enim linguas audivit. His linguis adversus Prophetas obsurdit: linguis male laudantium et dicentium: Soli estis, soli vivitis. Ergo, « Percepisti bona tua in vita tua. » Hæc enim bona tua existimasti: alia non credidisti, non sperasti: percepisti illa in vita tua. Illam enim solam vitam tuam putasti, quando post mortem nihil futurum sperasti, nihil triste timuisti. « Percepisti ergo bona tua in » vita tua: Lazarus autem mala. Non dixit, « sua »; sed « mala, » quæ homines putant, quæ homines timent, quæ homines pro magno devitant. Percepit hic Lazarus mala. Bona tua tunc non percepit: nec tamen perdidit. Sicut autem non additum est, « sua; » sic nec hoc additum est, « in vita sua. » Alia enim erat vita ipsius, quam sperabat in sinu Abrahamæ. Nam hic mortuus erat, hic non vivebat: illa morte mortuus erat, quam dicit Apostolus: « Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum » Christo in Deo². » Pauper mala temporalia ferebat: Deus autem bona ejus differebat, non auferebat. Quid ergo dives apud inferos desideras, quod cum divitiis frue-

¹ Matth. XI, 28. — ² Coloss. III, 3.

reris, non sperasti? Nonne tu es ille, qui pauperis contemptor, Moysen prophetam irridebas? Noluisti ergo fidem possidere cum proximo in paupertate ejus, modo frueris bonis ejus? irrisisti eum, quando audisti, « Fidem posside » cum proximo in paupertate ipsius, ut et bonis ejus perfruaris. » Modo vides longe bona ejus, et non cum eo possides. Ventura enim erant illa bona, ventura invisibiliter. Quando enim non videbantur, credenda erant, ne quando videntur, remaneret tibi dolere posse, et non posse tenere.

VI. Ergo, fratres, quantum mihi videtur, eliquata est ista sententia. Intelligenda est quippe christiane a Christianis, ne sic possideamus fidem cum proximo paupere, ut divitias ei venturas temporaliter speremus, et ad eas cum illo possidendas fidem nostram servemus. Non sic omnino, non sic. Sed quomodo, nisi secundum præceptum Domini nostri: « Facite vobis amicos de mammona » iniquitatis, ut et ipsi recipiant vos in tabernacula » æterna? » Sunt hic enim pauperes non habentes tabernacula, ubi nos ipsi recipiant. Facite eos amicos de mammona iniquitatis, id est, de lucris quæ iniquitas vocat lucra. Sunt enim lucra, quæ justitia vocat lucra: ipsa sunt in thesauris Dei. Nolite contemnere pauperes, non habentes quo redeant, non habentes quo intrent. Habent quo intrent, habent tabernacula, habent et æterna. Habent quo frustra recipi optabitis, sicut dives ille, si non eos nunc in vestra receperitis: quia « Qui recipit justum » in nomine justî, mercedem justî accipiet; qui prophetam recipit in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: et qui dederit uni ex minimis meis calicem aquæ frigidæ tantum in nomine Discipuli, amen dico

¹ Luc. xvi, 9.

» vobis, non perdet mercedem suam¹. » Fidem quoque possidet cum proximo in paupertate ejus; ideo bonis ejus perfruetur.

VII. Dicit tibi et Dominus tuus, ipse qui cum dives esset, pauper factus est: exponit tibi melius et solidius istam sententiam. Nam forte de illo paupere quem suscepisti in domum tuam, dubitat aliquantum et hæsitat animus tuus, utrum verax homo sit, an forte fallax simulator hypocrita: titubat animus in facienda misericordia, quoniam cor inspicere non potes. Fac et cum malo, ut pervenias et ad bonum. Qui timuit ne bona sua semina in vias, in spinas, in lapides caderent, piger seminare hyeme, esurivit æstate. Verumtamen dicit tibi Dominus tuus, de quo utique non dubitas, si Christianuses: « Ego propter te » factus sum pauper, cum dives essem. Qui cum in forma Dei esset, (quid illa forma ditius?) non rapinam » arbitratus est esse æqualis Deo; sed semetipsum exinavit formam servi accipiens, (quid forma Dei ditius? » quid forma servi pauperius?) in similitudinem hominum factus, habitu inventus ut homo, humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem » autem crucis². » Adde adhuc: « Sitiit in cruce, accipit potum, non a miserante, sed ab insultante; et bibit acetum in morte fons vitæ. Noli aspernari, noli contemnere, noli dicere: Ergo Deus meus homo factus est? Ergo Deus meus occisus est, crucifixus est? Etiam, plane, ita, crucifixus est. Paupertas ejus tibi commendatur. Longe a te fuit: propinquavit tibi paupertate. » Fidem posside » cum proximo tuo in paupertate ipsius. » Certe hic nusquam vacillat, nusquam caligat ista sententia. Pro nomine proximi, accipe nomen Christi, et humilis accipe. Humilis enim congruis humili, altum humilis cupis: hu-

¹ Matth. x, 41, 42. — ² Philip. ii, 6, etc.